

وزارت جهاد کشاورزی

Iran veterinary organization

جمهوری اسلامی ایران

دستورالعمل اجرایی :

ضوابط و مقررات و الزامات بهداشتی
دامداری های روستایی
به عنوان مشاغل خانگی

سازمان دامپزشکی کشور

با همکاری
وزارت جهاد کشاورزی
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
سازمان نظام دامپزشکی
جمهوری اسلامی ایران

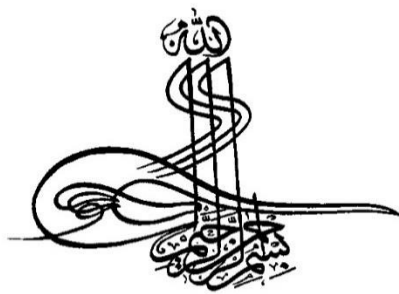
مقررات ملی دامپزشکی
مهر ماه ۱۴۰۱

آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، دوراهی یوسف آباد، ابتدای خیابان
سیدجمال الدین اسدآبادی، ساختمان سازمان دامپزشکی کشور

تلفن: ۸۸۹۶۲۳۸۰ - ۸۸۹۵۰۸۷۶ دورنویس: ۸۸۹۵۷۲۵۲

WWW.IVO.IR

پایگاه اینترنتی:

فهرست: ضوابط و مقررات و الزامات بهداشتی دامداری های روستایی به عنوان مشاغل خانگی

فصل اول: کلیات

- ۳ مقدمه:
- ۳ اهداف:
- ۳ تعاریف، واژه ها و اصطلاحات:
- ۴ دامنه کاربرد:
- ۴ قوانین و مقررات مرتبط:
- ۵ تعداد/ظرفیت واحدهای نگهداری و پرورش:
- ۶ حداقل فضای مورد نیاز جایگاه نگهداری و پرورش:

فصل دوم: ضوابط و الزامات بهداشتی

- ۹ ضوابط و الزامات عمومی نگهداری و پرورش:
- ۹ ضوابط و الزامات اختصاصی نگهداری و پرورش:

فصل سوم: نظارت بهداشتی سازمان دامپزشکی کشور

- ۱۳ صدور گواهی بهداشتی فعالیت دامداری های روستایی:
- ۱۳ شرایط دریافت پروانه اشتغال به عنوان دامپزشک روستا:
- ۱۴ شرح وظایف دامپزشک روستا / کادر دامپزشکی روستا:
- ۱۵ شرح وظایف متصدیان (صاحبان مشاغل):

فصل چهارم: فرم های بازدید بهداشتی از دامداری های روستایی

تهیه و تدوین: سازمان دامپزشکی کشور با همکاری :

وزارت جهاد کشاورزی:

معاونت برنامه ریزی و اقتصادی - معاونت امور تولیدات دامی - مرکز نوسازی و تحول اداری - سازمان شیلات ایران

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی:

معاونت توسعه کارآفرینی و اشتغال - دبیرخانه مشاغل خانگی

سازمان نظام دامپزشکی جمهوری اسلامی ایران

مهر ماه ۱۴۰۱

فصل اول:

کلیات

مقدمه :

در راستای «قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی - مصوب ۱۳۸۹ مجلس شورای اسلامی» و به منظور فراهم نمودن زمینه ایجاد و گسترش مشاغل خانگی در سطح روستا و حمایت از سرمایه گذاری و گسترش اشتغال مولد در جهت تولید بهداشتی فرآورده های دامی توسط عضو و یا اعضای خانوار روستایی دستورالعمل اجرایی «ضوابط و مقررات و الزامات بهداشتی دامداری های روستایی به عنوان مشاغل خانگی» که به استناد قانون سازمان دامپزشکی کشور - مصوب ۱۳۵۰ و آئین نامه های اجرایی مربوط و با همکاری معاونت برنامه ریزی و اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی تدوین و به شرح زیر تصویب و زمان ابلاغ لازم الاجرا می باشد:

ماده ۱- اهداف :

- ۱-۱- تعیین ضوابط و مقررات و الزامات بهداشتی دامداری های روستایی که به عنوان مشاغل خانگی فعالیت می نمایند .
- ۱-۲- اعمال کنترل و نظارت بهداشتی بر اجرای مفاد این دستورالعمل در دامداری های روستایی (به عنوان مشاغل خانگی)
- ۱-۳- فراهم نمودن زمینه ایجاد و گسترش اشتغال برای عضو و یا اعضای خانوار روستایی
- ۱-۴- ارتقاء کمی و کیفی محصولات و فرآورده های دامی تولید شده توسط خانوار روستایی
- ۱-۵- حمایت از سرمایه گذاری و گسترش اشتغال مولد در حوزه مشاغل خانگی
- ۱-۶- ارائه راهکارهای حمایتی ،نظارتی و تسهیل کننده ایجاد و توسعه مشاغل خانگی

ماده ۲- تعاریف ،واژه ها و اصطلاحات :

واژه ها و اصطلاحات تعریف شده در این دستورالعمل در معانی زیر کاربرد دارند:

- ۲-۱- دامداری روستایی: به واحدهای نگهداری و پرورش دام، طیور، بومی، آبیان، کرم ابریشم و زنبور عسل که توسط عضو و یا اعضاء خانوار روستایی در فضای مسکونی و در قالب مشاغل خانگی فعالیت می نمایند، اطلاق می شود.
- ۲-۲- مشاغل خانگی: منظور از مشاغل یا کسب و کار خانگی، آن دسته از فعالیت هایی است که در چهارچوب ضوابط ابلاغی ستاد ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی، توسط عضو و یا اعضاء خانوار روستایی در فضای مسکونی و در قالب یک طرح کسب و کار بدون مزاحمت و ایجاد اختلال در آرامش واحدهای مسکونی همجوار شکل می گیرد و منجر به تولید خدمت و یا کالای قابل عرضه می گردد.
- ۲-۳- ستاد ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی: ستادی که به استناد ماده (۳) قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی و ترکیب تعریف شده در ماده مذکور، تشکیل می شود.
- تبصره- مصوبات ستاد در محدوده اختیارات مذکور برای کلیه دستگاه های اجرایی لازم الاجرا می باشد.
- ۲-۴- حریم: به محدوده سرمایه های منابع دامی و مستحذات آن ها(ساختمان، تاسیسات، تجهیزات، صنایع و... باعرصه های مربوط) که براساس ضوابط و مقررات سازمان دامپزشکی کشور و قانون نظام جامع دامپروری کشور به منظور حفظ فعالیت های دامپروری و جلوگیری از اشاعه بیماری های دامی و مشترک انسان و دام تعیین می شود، اطلاق می شود.

۲-۵- محدوده روستا: عبارت است از محدوده ای شامل بافت موجود روستا و گسترش آتی آن در دوره طرح هادی روستایی که با رعایت مصوبات طرح های بالادست تهیه و به تصویب مرجع قانونی مربوطه می رسد. در مورد روستاهای فاقد طرح هادی تا زمان تهیه طرح هادی، کالبد موجود یا حسب ضرورت وفق اعلام بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، ملاک عمل خواهد بود.

۲-۶- متصدی (صاحبان مشاغل خانگی): شاغلین کسب و کار خانگی که برای کسب منافع در قالب اشخاص حقیقی و یا حقوقی (تعاونی، اتحادیه و یا مشارکت با بنگاه های بالادستی تامین کننده مواد اولیه و عرضه محصول آنان در بازار ترجیحا بصورت کسب و کار خوشه ای) در چهارچوب ضوابط ابلاغی ستاد ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی فعالیت می نمایند.

۲-۷- دامپزشک روستا: شخص واجد شرایطی است که با اخذ پروانه مربوط از سازمان دامپزشکی کشور و ادارات تابعه، وظیفه کنترل کلیه امور بهداشتی مربوط به دامداری های روستایی را مطابق شرح وظایف ابلاغی از سوی سازمان دامپزشکی کشور برعهده دارد.

ماده ۳- دامنه کاربرد :

این دستورالعمل درخصوص فعالیت های زیر که توسط عضو و یا اعضاء خانوار روستایی در فضای مسکونی و در قالب یک طرح کسب و کار خانگی در چهارچوب ضوابط ابلاغی ستاد ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی انجام می پذیرد، کاربرد دارد:

۳-۱- واحد نگهداری و پرورش دام سبک (گوسفند و بز)

۳-۲- واحد نگهداری و پرورش دام سنگین (گاو، گاو میش، شتر و تک سمیان)

۳-۳- واحد نگهداری و پرورش طیور بومی (مرغ بومی، اردک بومی، غاز بومی و یا بوقلمون بومی و سایر ماکیان بومی)

۳-۴- واحد نگهداری و پرورش آبزیان زینتی و خوراکی (صرفا استخرهای ذخیره آب/دومنظوره کشاورزی)

۳-۵- واحد نگهداری و پرورش زنبور عسل

۳-۶- واحد نگهداری و پرورش کرم ابریشم

ماده ۴- قوانین و مقررات مرتبط:

۴-۱- قانون سازمان دامپزشکی کشور- مصوب ۱۳۵۰

۴-۲- قانون نظام جامع دامپروری کشور- مصوب ۱۳۸۸

۴-۳- قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی- مصوب ۱۳۸۹

۴-۴- آیین نامه نحوه نگهداری حیوانات اهلی- مصوب ۱۳۹۲

۴-۵- ضوابط و معیارهای استقرار واحدها و فعالیت های صنعتی و تولیدی (موضوع تصویب نامه شماره ۷۸۹۴۶/ت/۳۹۱۲۷ ه مورخ ۱۳۹۰/۰۴/۱۵ هیئت محترم وزیران)

۴-۶- دستورالعمل اجرایی ساماندهی دامداری های روستایی، عشایری و غیر صنعتی (ابلاغیه شماره ۲۰/۲۱۴۳۱ ه مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۰۲ وزیر محترم جهاد کشاورزی)

۴-۷- دستورالعمل اجرایی مقررات و ضوابط بهداشتی دامداری های روستایی و غیر صنعتی (ابلاغیه شماره ۹۸/۱۰/۹۰۶۲۵ ه مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۵ سازمان دامپزشکی کشور)

۸-۴- تعیین عناوین و ظرفیت واحدهای نگهداری و پرورش دام و طیور به عنوان مشاغل خانگی توسط معاونت امور تولیدات دامی و سازمان دامپزشکی کشور در مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۰۸ (ابلاغیه شماره ۹۰/۱۰/۸۲۱۹۰ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۱۵)

۹-۴- تفاهم نامه صدور مجوز واحدهای نگهداری و پرورش آبزیان به عنوان مشاغل خانگی فی مابین سازمان دامپزشکی کشور و سازمان شیلات ایران به شماره ۹۱/۴۰/۵۶۰۶۴ مورخ ۱۳۹۱/۰۸/۰۸

ماده ۵ - دامداری های روستایی موجود و یا ایجاد دامداری های جدید در محدوده روستاها از رعایت ضوابط و معیارهای استقرار واحدها و فعالیت های صنعتی و تولیدی (موضوع تصویب نامه شماره ۷۸۹۴۶/ت/۳۹۱۲۷ ه مورخ ۱۳۹۰/۰۴/۱۵ هیئت محترم وزیران) مستثنی بوده و ضرورتی به رعایت حریم بهداشتی با یکدیگر و نیز با سایر اماکن دامی و صنایع وابسته به دام، ندارند و سایر دامداری ها ملزم به رعایت حریم های تعیین شده می باشند .

ماده ۶ - تعداد/ ظرفیت واحدهای نگهداری و پرورش دام، طیور و آبزیان به عنوان مشاغل خانگی به شرح جداول (۱)، (۲) و (۳) می باشد:

جدول ۱ : تعداد/ ظرفیت واحدهای نگهداری و پرورش دام

عنوان شغلی	حداکثر ظرفیت	واحد
نگهداری و پرورش گاو و گاومیش داشتی (مولد)	۳	راس
نگهداری و پرورش گوسفند و بز داشتی (مولد)	۲۰	راس
نگهداری و پرورش گاو و گاومیش پرواری	۱۰	راس
نگهداری و پرورش گوسفند و بز پرواری	۲۰	راس
نگهداری و پرورش تک سمیان (اسب و استر ، قاطر و الاغ)	۳	راس
نگهداری و پرورش شتر (داشتی/پرواری)	۵	نفر

جدول ۲: تعداد/ ظرفیت واحدهای نگهداری و پرورش طیور، زنبور عسل و کرم ابریشم

عنوان شغلی	حداکثر ظرفیت	واحد
نگهداری و پرورش مرغ بومی	۱۰۰	قطعه
نگهداری و پرورش اردک بومی	۷۰	قطعه
نگهداری و پرورش بوقلمون بومی	۷۰	قطعه
نگهداری و پرورش غاز بومی	۵۰	قطعه
نگهداری و پرورش زنبور عسل	۳۰	کندو
نگهداری و پرورش کرم ابریشم	۵	جعبه
واحد تولید پيله تر(نوغانداری)	۵۰۰	کیلوگرم

جدول ۳: تعداد/ ظرفیت واحدهای نگهداری و پرورش آبزیان

عنوان شغلی	حداکثر ظرفیت برحسب کیلوگرم در سطح مفید پرورشی	حداکثر تولید در سال	واحد
نگهداری و پرورش ماهیان گرمابی	در استخر خاکی	۳	تن
	در استخر بتونی		
نگهداری و پرورش ماهیان سردابی		۵	تن
نگهداری و پرورش ماهیان زینتی	کوچک خانگی	۳۰۰۰۰	قطعه
	بزرگ خانگی	۵۰۰۰۰	قطعه
* ظرفیت، مساحت و میزان آب مورد نیاز تحت تاثیر عوامل زیادی از جمله گونه ماهی، اندازه ماهی، شیوه پرورشی (استخر، آکواریوم و مدار بسته)، نوع فیلتراسیون و تعداد دوره های پرورشی در سال (که بر اساس گونه ماهی متغیر می باشد) می باشد که بایستی بر اساس ضوابط و دستورالعمل های مربوطه عمل شود.			

ماده ۷- حداقل فضای (مسقف و غیر مسقف) مورد نیاز برای جایگاه های نگهداری و پرورش مطابق جداول (۴)، (۵) و (۶) در نظر گرفته می شود:

جدول ۴: حداقل فضای مسقف و غیر مسقف (بهاربند) مورد نیاز جایگاه نگهداری و پرورش دام به ازاء هر راس دام

نوع دام	مسقف (متر مربع)	غیر مسقف (متر مربع)
گاو دانه	۱۱	۹
گاو میش دانه	۱۴	۱۱
گاو ساله پرواری	۳/۵	۳
گاو میش پرواری	۴	۳/۵
گوسفند و بز دانه	۲/۲	۲/۵
گوسفند و بز پرواری	۱	۱/۵
شتر دانه	۸	۱۰
شتر پرواری	۴	۶
اسب و استر، قاطر و الاغ	۵	۸

جدول ۵: حداقل فضای مورد نیاز جایگاه نگهداری و پرورش طیور بومی

طیور بومی	تعداد پرند در هر متر مربع جایگاه	واحد
مرغ بومی	۱۰	قطعه
اردک بومی	۴	قطعه
غاز بومی	۲	قطعه
بوقلمون بومی	۲/۵	قطعه

جدول ۶: حداقل مساحت در نظر گرفته شده جهت جایگاه (بستر) نگهداری و پرورش کرم ابریشم به ازاء یک جعبه

نوع دام	حداقل مساحت به ازای یک جعبه
کرم جوان (سن اول ، دوم و سوم)	۵ متر مربع
کرم بالغ (سن چهارم و پنجم)	۲۰ متر مربع
پرورش کرم جوان و بالغ در سالن های مجزا	۲۵ متر مربع
پرورش کرم جوان و بالغ در یک سالن	۲۰ متر مربع

فصل دوم:

ضوابط و الزامات بهداشتی

ماده ۸- به منظور کاهش مخاطرات بهداشتی و زیست محیطی، رعایت ضوابط و الزامات بهداشتی عمومی و اختصاصی به شرح زیر در نگهداری و پرورش دام، طیور، آبزیان، کرم ابریشم و زنبور عسل به عنوان مشاغل خانگی (موضوع این دستورالعمل)، الزامی است.

۸-۱- ضوابط و الزامات عمومی :

- ۸-۱-۱- امکان تامین آب کافی، سالم و بهداشتی فراهم باشد.
- ۸-۱-۲- ضرورت جداسازی فضاهای نگهداری دام از فضاهای سکونت انسان و حتی الامکان درب ورود و خروج دام و انسان مجزا در نظر گرفته شود.
- ۸-۱-۳- تمهیدات لازم برای انتقال بهداشتی کود و فاضلاب مربوط به نحوی پیش بینی شود که:
 - ۸-۱-۳-۱- راه های خروجی فاضلاب به چشمه، نهر، قنات، رودخانه و راه های دسترسی و ارتباطی عمومی منتهی نشود.
 - ۸-۱-۳-۲- از تخلیه کود و فضولات دامی در معابر و اماکن عمومی خودداری شود.
 - ۸-۱-۴- رعایت بهداشت فردی (استفاده از لباس کار مناسب، چکمه، شستشو و ضدعفونی دست ها قبل و پس از کار با دام) به ویژه قبل از شیردوشی (درخصوص دام سبک و سنگین)، الزامی است.
 - ۸-۱-۵- امکانات و تجهیزات لازم برای شستشو و ضدعفونی جایگاه و یا شعله دادن (شعله افکن) و نیز سمپاش در واحد در نظر گرفته شود.
 - ۸-۱-۶- فضای مناسب برای نگهداری خوراک مصرفی مطابق با ظرفیت واحد، در نظر گرفته شود.

۸-۲- ضوابط و الزامات اختصاصی:

۸-۲-۱- نگهداری و پرورش دام:

- ۸-۲-۱-۱- جایگاه نگهداری و پرورش باید از نور کافی و مورد نیاز برخوردار باشد.
- ۸-۲-۱-۲- دیوارها و کف جایگاه با مصالحی ساخته شود که مقاوم، قابل شستشو و ضدعفونی و یا شعله دادن باشد.
- ۸-۲-۱-۳- سقف جایگاه با مصالح محلی به نحوی ساخته شود که مقاوم در مقابل گرما، سرما و نزولات جوی باشد.
- ۸-۲-۱-۴- فضای مناسب (به عنوان فضای شیردوشی) برای دوشش گاو و گاومیش داشته، پیش بینی شود.
- ۸-۲-۱-۵- آخورها و آبشخورها باید قابل شستشو و ضدعفونی شدن و فاقد لبه تیز باشند و به طور مرتب پاکیزه شوند .

۸-۲-۲- نگهداری و پرورش طیور بومی:

- ۸-۲-۲-۱- فراهم نمودن جایگاهی مسقف و کاملاً محصور شده (به طوری که مانع از ورود پرندگان آزاد پرواز و مانع از خروج پرندگان به فضای آزاد شود) متناسب با ظرفیت و طیور پرورشی مورد نظر
- ۸-۲-۲-۲- سقف جایگاه با مصالح محلی به نحوی ساخته شود که مقاوم در برابر نزولات جوی، باشد.

۸-۲-۲-۳- کف جایگاه با مصالحی ساخته شود که مقاوم، قابل شستشو و ضدعفونی و یا شعله دادن باشد.

۸-۲-۲-۴- فضاهایی به عنوان پناهگاه (جهت پناه بردن پرند در زمان سرما و...) در نظر گرفته شود.

۸-۲-۲-۵- امکانات و تجهیزات لازم (متناسب با طیورپرورشی مورد نظر)، فراهم باشد.

۸-۲-۲-۶- محیط مناسب برای آسایش و آرامش طیور پرورشی مورد نظر به نحوی فراهم شود که تامین کننده حداقل نیازهای زیستی پرند باشد.

۸-۲-۲-۷- آبخوری ها و دان خوری ها باید قابل شستشو و ضدعفونی بوده و به طور مرتب پاکیزه شوند.

۸-۲-۳- نگهداری و پرورش آبزیان (صرفا استخرهای ذخیره آب/دو منظوره کشاورزی):

۸-۲-۳-۱- آب این گونه استخرها می تواند از طریق چاه، چشمه، قنات (منابع آبی خرد) و یا آب لوله کشی روستایی تامین شود ولی در هر صورت آب ورودی استخرها باید ویژگی های آب مورد نیاز گونه پرورشی را دارا باشد.

۸-۲-۳-۲- آب خروجی استخرها در مسیر قنات، چشمه های تامین آب شرب قرار نگرفته و وارد محیط های آبی دارای مصارف شرب نشود.

۸-۲-۳-۳- استخرهای نگهداری و پرورش باید دارای ویژگی های زیر باشد:

۸-۲-۳-۳-۱- به نحوی طراحی و احداث شوند که آلاینده ها (سموم و کود کشاورزی) نتوانند از طریق آب جاری وارد آن ها شوند و نیز امکان دسترسی حیوانات به استخرها مقدور نباشد.

۸-۲-۳-۳-۲- تعداد، مساحت و ظرفیت نگهداری (ذخیره) آب استخرها متناسب با ظرفیت و گونه پرورشی مورد نظر باشد.

۸-۲-۳-۳-۳- کف استخر به نحوی ساخته شود که مقاوم، صاف و قابل شستشو و ضدعفونی باشند.

تبصره- در استخرهای خاکی، کف و دیواره ها قبل از ذخیره دار نمودن ماهی باید به خوبی کوبیده و صاف شده و با آهک ضدعفونی شوند.

۸-۲-۳-۳-۴- استخرها باید مجهز به کانال یا لوله آب رسان مستقل و مجرای تخلیه آب اختصاصی باشند.

تبصره ۱- کانال های ورودی آب در مناطقی که محل گذار انسان، حیوان و ریزش کوه است، سرپوشیده باشد.

تبصره ۲- به منظور جلوگیری از مسمومیت ماهیان، از استفاده از کانال و لوله های انتقال آب و همچنین شیرهای گالوانیزه یا زنگ زده خودداری شود.

۸-۲-۳-۴- ابزار و وسایل مورد استفاده از جنس مناسب بوده و براحتی قابل تمیز و ضدعفونی کردن باشد.

۸-۲-۳-۵- آماده سازی (شستشو و ضدعفونی) استخرها قبل از رهاسازی (ذخیره دار نمودن) ماهی در آغاز هر دوره الزامی است.

۸-۲-۴- نگهداری و پرورش کرم ابریشم و تولید پيله تر (نوغانداری):

۸-۲-۴-۱- جایگاه نگهداری و پرورش (متناسب با ظرفیت) به نحوی طراحی شود که از نفوذ پرندگان، جوندگان، حشرات (مورچه و زنبور) به داخل جلوگیری شود.

۸-۲-۴-۲- دیوارها و کف جایگاه از مصالحی ساخته شود که مقاوم، قابل شستشو و ضدعفونی و یا شعله دادن باشد.

- ۳-۴-۲-۸- سقف جایگاه با مصالح محلی به نحوی ساخته شود که مقاوم در مقابل گرما، سرما و نزولات جوی باشد.
- ۴-۴-۲-۸- فضای مناسب به عنوان برگخانه برای نگهداری برگ (با ظرفیت حداقل دو نوبت غذاهای) و انجام عملیات خرد کردن برگ در شرایط بهداشتی نیز فراهم باشد.
- تبصره- برای تغذیه هر یک جعبه تخم نوغان (شامل ۲۰۰۰۰ تا ۲۲۰۰۰ عدد تخم نوغان)، ۸۰۰ کیلو گرم شاخه و برگ درخت توت مورد نیاز می باشد .
- ۵-۴-۲-۸- دارای تأسیسات و تجهیزات مورد نیاز به منظور تأمین دما، رطوبت و تهویه مورد نیاز در طول دوره پرورش باشد.

۵-۲-۸- نگهداری و پرورش زنبور عسل:

- ۱-۵-۲-۸- نگهداری و پرورش زنبور عسل براساس شرایط اقلیمی منطقه می تواند بصورت ثابت و یا متحرک (کوچ رو) صورت پذیرد ولی در هر حال محل استقرار کندوها باید :
- ۱-۵-۲-۸-۱- از نظر فلور گیاهی مناسب بوده و امکان دسترسی به منابع شهد و گرده در تمام مدت فعالیت زنبور فراهم باشد.
- ۲-۵-۲-۸-۱- دارای آبشخور مناسب و تمیز (ترجیحا آب جاری) باشد.
- ۳-۵-۲-۸-۱- از وضعیت بهداشتی مناسبی برخوردار باشد. نباید در مجاورت منابع آلاینده (از قبیل محل دفن زباله و یا پسماند روستایی و یا مسیر فاضلاب روستایی و یا هر عامل مخاطره آمیز برای بهداشت کلنی های زنبور عسل) باشد.
- ۴-۵-۲-۸-۱- از شرایط آب و هوایی مناسب برای پرورش زنبور عسل برخوردار باشد (از وزش بادهای سرد و شدید در امان باشد).
- ۲-۵-۲-۸- تأمین تهویه مناسب داخل کندو به منظور جلوگیری از تجمع رطوبت، ضروری است.
- ۳-۵-۲-۸- دارای امکانات و تجهیزات لازم به منظور ضد عفونی لوازم و تجهیزات مورد استفاده پس از انجام هر عملیات زنبورداری با استفاده از ضد عفونی کننده های مجاز ، فراهم باشد.
- ۴-۵-۲-۸- در صورت انجام عملیات استخراج عسل و موم ، فضای مناسب (متناسب با جمعیت زنبور عسل) برای استقرار اکستراکتور و سایر تجهیزات مورد نیاز ، در نظر گرفته شود.
- ۶-۵-۲-۸- از دستکاری های غیر ضروری و بیش از حد کندوها (مانند باز کردن، دستکاری شان ها، تغذیه و جابجایی کلنی ها) که باعث وارد کردن استرس به زنبور و افزایش ابتلا به بیماریهای زنبور عسل می شود، خودداری شود.
- ۷-۵-۲-۸- از استفاده مجدد از کندوهای پوسیده و یا ترک خورده خودداری و تمامی قاب/شان های کهنه و سیاه شده با قاب/شان های سالم و تمیز ، جایگزین شود.
- تبصره- از رها سازی شان های کهنه (که حاوی باقیمانده عسل و گرده اند) و یا ظرف شربت خوری در محوطه زنبورستان که باعث تحریک رفتار غارتگری در زنبوران می شود، خودداری شود.
- ۸-۵-۲-۸- تأمین امکانات و تجهیزات لازم (از قبیل لباس زنبورداری و کلاه توری، دستکش مخصوص، دودی، اهرم، صافی، کاردک، برس نرم، ظرف غذا خوری جعبه کندوی مناسب برای حمل قاب های عسل و...)، ضروری است .

فصل سوم:

نظارت بهداشتی

سازمان دامپزشکی کشور

ماده ۹- اعمال نظارت بهداشتی دامپزشکی و اجرای ضوابط و مقررات بهداشتی در دامداری های روستایی از طریق صدور گواهی بهداشتی برای فعالیت دامداری های روستایی و نیز کنترل امور بهداشتی از طریق دامپزشک روستا به مورد اجرا گذاشته می شود.

ماده ۱۰- سازمان دامپزشکی کشور به منظور اعمال نظارت بهداشتی بر دامداری های روستایی، ضوابط و الزامات بهداشتی (مطابق این دستورالعمل) را اعلام و متصدیان (صاحبان مشاغل) دامداری روستایی موظف به رعایت آن خواهند بود.

ماده ۱۱- صدور گواهی بهداشتی برای فعالیت دامداری های روستایی موضوع این دستورالعمل از سوی واحدهای استانی و یا شهرستانی سازمان نظام دامپزشکی جمهوری اسلامی ایران صادر می شود که مستلزم طی مراحل موارد زیر می باشد:

۱-۱۱- ثبت اطلاعات به همراه مدارک شناسایی و کد پستی و کروکی در سامانه مشاغل خانگی به صورت خوداظهاری و اخذ کد رهگیری توسط متصدی (صاحبان مشاغل خانگی)

۲-۱۱- ارجاع درخواست متصدی (صاحبان مشاغل خانگی) از سوی واحدهای استانی و یا شهرستانی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به واحدهای استانی و یا شهرستانی سازمان نظام دامپزشکی جمهوری اسلامی ایران از طریق سامانه مربوطه

۳-۱۱- پرداخت تعرفه های مربوط به بازدید و صدور گواهی بهداشتی براساس آخرین تعرفه های مصوب و ابلاغی، توسط متصدی (صاحبان مشاغل خانگی)

۴-۱۱- بازدید کارشناسی از محل توسط کارشناسان واحدهای استانی و یا شهرستانی سازمان نظام دامپزشکی جمهوری اسلامی ایران و تکمیل فرم مربوطه (پیوست دستورالعمل) و در صورت احراز شرایط بهداشتی، صدور گواهی بهداشتی و تحویل یک نسخه از آن به متصدی (صاحبان مشاغل خانگی)

تبصره - در صورت عدم احراز شرایط بهداشتی واحد، مراتب به متصدی (صاحبان مشاغل خانگی) جهت رفع نواقص بهداشتی اعلام می شود.

ماده ۱۲- به منظور کنترل کلیه امور بهداشتی مربوط به دامداری های روستایی و نیز نظارت پسینی بر اجرای کلیه ضوابط و الزامات بهداشتی ابلاغی از سوی سازمان دامپزشکی کشور برای هر دهستان یک نفر دامپزشک روستا در نظر گرفته می شود.

ماده ۱۳- اشخاص متقاضی دریافت پروانه اشتغال به عنوان دامپزشک روستا باید دارای شرایط زیر باشند:

۱-۱۳- دانشنامه معتبر دکترای عمومی یا تخصصی دامپزشکی

تبصره- بهره گیری از خدمات سایر رده های دامپزشکی در صورت دارا بودن سایر شرایط به عنوان کادر دامپزشکی روستا در موارد عدم تامین دکتر دامپزشک جهت این امر، امکان پذیر می باشد.

۲-۱۳- عضویت در سازمان نظام دامپزشکی جمهوری اسلامی ایران

۳-۱۳- نداشتن هیچگونه پروانه یا مجوز اشتغال مشابه دیگر از سازمان دامپزشکی کشور و سایر مراجع

۴-۱۳- عدم اشتغال در دستگاه ها و سازمان های دولتی اعم از لشگری و کشوری

ماده ۱۴-۱- دامپزشک روستا / کادر دامپزشکی روستا مکلف به انجام اقدامات زیر است:

۱-۱۴- سپردن تعهد رسمی مبنی بر انجام کامل و دقیق وظایف ابلاغی از سوی سازمان در دامداری های روستایی تحت مسئولیت
۲-۱۴- دریافت پروانه اشتغال به عنوان «دامپزشک روستا» و یا مجوز فعالیت به عنوان «کادر دامپزشکی روستا» از اداره کل دامپزشکی استان.

۳-۱۴- بازدید از دامداری های روستایی تحت مسئولیت ، یک نوبت در هر دوره سه ماهه سال و تکمیل فرم مربوطه (پیوست دستورالعمل)

تبصره ۱- هزینه ارائه خدمات بهداشتی و نظارت پسینی از سوی دامپزشک/کادر دامپزشکی روستا بر عهده متصدیان(صاحبان مشاغل خانگی) بوده که بایستی در چارچوب تعرفه های مصوب ستاد ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی پرداخت شود.
تبصره ۲- بازدید از دامداری های روستایی بیش از دوره های زمانی تعیین شده(یک نوبت در هر دوره سه ماهه سال)، بنا به درخواست متصدیان(صاحبان مشاغل خانگی) و پذیرش پرداخت تعرفه های مصوب ستاد ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی ، امکان پذیر می باشد.

۴-۱۴- ارائه راهنمایی های لازم به متصدیان (صاحبان مشاغل خانگی) درخصوص ضوابط و مقررات بهداشتی ابلاغی از سوی سازمان دامپزشکی کشور

۵-۱۴- کنترل امور بهداشتی واحد و انطباق آن با ضوابط و مقررات بهداشتی ابلاغی از سوی سازمان دامپزشکی کشور و اعلام موارد عدم انطباق واحد و ارائه راهکار اصلاحی

۶-۱۴- ارائه راهکارهای اجرایی برای انتقال بهداشتی کود و فاضلاب دامداری و نیز دفن بهداشتی ضایعات و تلفات واحد
۷-۱۴- کنترل بهداشتی خوراک دام مصرفی از نظر رعایت شرایط بهداشتی در زمان نگهداری و نیز تامین از منابع مجاز و در صورت لزوم اصلاح جیره غذایی

۸-۱۴- آموزش افراد و کارگران جهت رعایت بهداشت فردی و حرفه ای در زمان فعالیت با دام و نیز رعایت اصول بهداشتی در زمان شیردوشی و معرفی آن ها به مراکز بهداشتی درمانی جهت اخذ کارت بهداشت(کارت تندرستی)

۹-۱۴- معرفی افراد و کارگران دامداری به مراکز بهداشتی درمانی جهت اخذ کارت بهداشت(کارت تندرستی)

۱۰-۱۴- ارائه راهنمایی های لازم در خصوص نحوه شستشو و ضدعفونی(و یا شعله دادن) جایگاه و نیز سمپاشی واحد دامداری و نیز پیشنهاد و یا توصیه سموم و ضدعفونی کننده های مجاز و موثر جهت ضدعفونی و سمپاشی

۱۱-۱۴- ارائه راهکارهای مناسب برای مبارزه با حیوانات موزی و کنترل کارایی آن

۱۲-۱۴- ارائه راهنمایی های لازم در خصوص رعایت دوره پرهیز از مصرف داروها و واکسن های مورد استفاده

۱۳-۱۴- گزارش به موقع تلفات غیر عادی و موارد بروز بیماری به اداره دامپزشکی شهرستان وفق ضوابط اعلامی از سوی سازمان دامپزشکی کشور

۱۴-۱۴- گزارش ورود و نگهداری و پرورش دام های غیرمجاز و فاقد هویت به اداره دامپزشکی شهرستان

۱۵-۱۴- تشکیل پرونده مستقل برای هر یک از دامداری های روستایی تحت مسئولیت و نگهداری کلیه مستندات مربوط به اقدامات بهداشتی و فرم های بازدید انجام شده در پرونده مربوطه

تبصره- انجام امور تشخیصی و درمانی و نیز تجویز دارو توسط دامپزشکان واجد شرایط صرفا در دامداری های تحت مسئولیت در صورت موافقت دامدار و پذیرش پرداخت هزینه های مترتبه (مطابق تعرفه های مصوب)، امکان پذیر می باشد.

ماده ۱۵- متصدیان (صاحبان مشاغل خانگی) مکلف به انجام اقدامات زیر می باشد:

۱۵-۱- سپردن تعهد رسمی مبنی بر رعایت ضوابط و الزامات بهداشتی ابلاغی از سوی سازمان دامپزشکی کشور و اداره کل دامپزشکی استان

۱۵-۲- فعالیت صرفا در چارچوب مجوز صادره از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و یا واحدهای استانی و شهرستانی مربوط
۱۵-۳- تامین دام و خوراک مصرفی از منابع مجاز مطابق ضوابط و مقررات بهداشتی سازمان دامپزشکی کشور و اداره کل دامپزشکی استان

۱۵-۴- اعلام سریع هر نوع تلفات/عوارض غیر عادی در دام های زنده به دامپزشک روستا/کادر دامپزشکی روستا و یا اداره دامپزشکی شهرستان

۱۵-۵- همکاری کامل با بازرسین اعزامی از سوی اداره کل دامپزشکی استان/اداره دامپزشکی شهرستان و نیز دامپزشک روستا/کادر دامپزشکی روستا

۱۵-۶- رفع نواقص بهداشتی و موارد عدم انطباق اعلامی از سوی دامپزشک روستا/کادر دامپزشکی روستا و یا اداره دامپزشکی شهرستان

۱۵-۷- دریافت گواهی بهداشتی برای فعالیت های موضوع این دستورالعمل از سوی واحدهای استانی و یا شهرستانی سازمان نظام دامپزشکی جمهوری اسلامی ایران

۱۵-۸- انتقال بهداشتی کود و فاضلاب دامداری و نیز دفن بهداشتی ضایعات و تلفات واحد

۱۵-۹- رعایت بهداشت فردی و حرفه ای در زمان فعالیت با دام و نیز رعایت اصول بهداشتی در زمان شیردوشی

۱۵-۱۰- اخذ کارت بهداشت (کارت تندرستی) از مراکز بهداشتی و درمانی برای افراد و کارگران دامداری

۱۵-۱۱- رعایت اصول بهداشتی در مراحل شستشو و ضدعفونی (و یا شعله دادن) جایگاه و نیز سمپاشی واحد و استفاده از سموم و ضدعفونی کننده های مجاز و موثر جهت ضدعفونی و سمپاشی

۱۵-۱۲- رعایت دوره پرهیز از مصرف داروها و واکسن های مورد استفاده

۱۵-۱۳- پرداخت هزینه ارائه خدمات بهداشتی و نظارت پسینی از سوی دامپزشک /کادر دامپزشکی روستا در چارچوب تعرفه های مصوب ستاد ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی.

ماده ۱۶- در صورت تخطی متصدیان (صاحبان مشاغل خانگی) دامداری روستایی از اجرای ضوابط و مقررات بهداشتی ابلاغی از سوی سازمان دامپزشکی کشور و اداره کل دامپزشکی استان، به تناسب نوع و میزان موارد تخلف به شرح زیر با متخلفین برخورد بعمل می آید:

۱۶-۱- اخطار کتبی و ابلاغ موارد تخلف

۱۶-۲- جلوگیری از ادامه فعالیت واحد از طریق نیروی انتظامی تا رفع مورد تخلف

۳-۱۶- تعلیق و یا ابطال گواهی بهداشتی صادره از سوی واحدهای استانی و یا شهرستانی سازمان نظام دامپزشکی جمهوری اسلامی ایران و اعلام به واحدهای استانی و یا شهرستانی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی از طریق سامانه مربوطه

۴-۱۶- معرفی به مراجع صالح قضایی

تبصره ۱- متصدیان (صاحبان مشاغل خانگی) با رای دادگاه صالح متعهد به پرداخت خسارت وارده به مصرف کنندگان اقلام غیر بهداشتی یا ناسالم می باشند. دامپزشکان روستا /کادر دامپزشکی روستا بر اساس شرح وظایف ابلاغی از سوی سازمان دامپزشکی کشور به شرط سببیت در صورت قصور یا تقصیر مسئول می باشند.

تبصره ۲- تشخیص تخطی از اجرای ضوابط و مقررات بهداشتی دامپزشکی و نیز ناسالم یا غیر بهداشتی بودن اقلام موضوع این دستورالعمل در صلاحیت سازمان دامپزشکی کشور، تعیین نوع و میزان خسارات وارد شده به مصرف کننده به عهده مرجع ذی صلاح قانونی و تعیین نسبیت بین منشاء آسیب (قصور یا تقصیر دامپزشک روستا/کادر دامپزشکی روستا) و آسیب وارد شده و صدور حکم متناسب مطابق قانون مجازات اسلامی و سایر قوانین مربوط به عهده دادگاه صالح است.

تبصره ۳- حکم این ماده نافی رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه ای دامپزشکان و سایر رده های دامپزشکی برابر قوانین و مقررات مربوط نمی باشد.

ماده ۱۷- این دستورالعمل در «۱۷» ماده و «۱۳» تبصره تدوین و از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا می باشد.

فصل چهارم:

فرم های بازدید بهداشتی از دامداری های روستایی (به عنوان مشاغل خانگی)

